

Előfizetési díj:

Egész évre . . . 8 kor.
Félévre 4 kor.
Negyedévre . . . 2 kor.

Egyes szám ára 10 fill.

Megjelenik minden vasárnap.

Telefon szám: 176.

NÉPJOG

Szerkesztőség:

Kaposvár, Irányi Dániel-
utca 11. szám,hová a lap szellemi részét
illető minden közlemény inté-
zendők.

A kiadóhivatal

munkakörét *Hagelman*
Károly könyvkereskedő
vállalván magára, az előtér-
tések és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólítások ide-
intézendők.

A FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A külügyminiszter expozéja.

Kaposvár, október 10.

(Sz. M.) Aehrenthal báró külügyminiszter e héten adta elő a magyar-osztrák monarchia külügyi politikájára vonatkozó expozéját. Tartalmas érdekes beszéd. Lényegesen különbözik azoktól a sablonos beszédektől, amelyekkel elődje Goluchovszki szokta ismertetni a külpolitikai helyzetet. Aehrenthal bárónak volt is mit mondania és expozéját nyíltság és világosság jellemzi.

Teljes összhangban van azzal, a királyi beszéddel, mellyel ő felsége megnyitotta a delegacionális ülészakot. Mindkét beszédben a béke fentartására irányzott őszinte törekvés nyilvánul legpregnansabban. de kicsendül mindkét beszédből az erélyes elhatározás is érdekeink megoltalmazására.

Ugy a királyi beszéd, mint a külügyminiszter expozéja főképen a Balkánon végbement nagyjelentőségű eseményekkel foglalkozik; de míg a királyi beszéd tömör rövidséggel végzi ezt a feladatot, addig a külügyminiszter igen beható részletességgel és alaposan ismereti a végbement nagy változások előzményeit és okait.

A magunk álláspontjánál fogva kissé sokaljuk is azt, amit külügyminiszter Bosznia és Hercegovina annexiójáról, s az ezzel összefüggő kérdésekről mondott. Mert mi azt tartjuk, hogy ennek a kérdésnek tárgyalása nem tartozik a delegációk elé, hanem az országgyűlés elé, s a delegációk hatáskörének túllépését látnók abban, ha ezek a parlamenti bizottságok ugyszólván a kérdés intézésébe akarnának befolyni.

Azt természetesen "találjuk, hogy a delegációk foglalkozzanak a balkáni eseményekkel és az annexió külpolitikai vonatkozásaival; de arra semmi szükség nincsen, hogy az annexió ügyének további intézése dolgában a delegációk elébe be vágjanak az országgyűlésnek. El is várjuk, hogy a magyar delegáció ebben a tekintetben kellő politikai okossággal fog eljárni, s az osztrák delegációt is visszaszorítja a maga hatáskörének határai közé.

Az, hogy Aehrenthal báró ily körülményesen ismertette az an-

nexió ügyét, főképen ennek előzményeit és közvetlen okait, melyek ugyszólván kényszerhelyzetet teremtettek a magyar-osztrák monarchia számára — érthető, ha arra gondolunk, hogy a külügyminiszter expozéja nemcsak egyedül a delegációknak szól, hanem a külhatalmakhoz is. Ezeket kellett illetékes helyről felvilágosítani a dolgok állásáról, az annexió igazi rugóiról és céljairól. A külhatalmakat kellett megnyugtani illetékes helyről arról, hogy a magyar-osztrák monarchiának az annexiót illető elhatározása egyfelől nem ellenkezik a berlini szerződéssel, másfelől épp azt a célt szolgálja, melyre minden európai nagyhatalmasság bevallottan őszintén törekszik: vagyis épp az európai béke fentartásának és biztosításának ügyét.

Ebből a szempontból a külügyi expozé szerfölött érdekes és értékes is, nem is kételkedhetünk abban, hogy Aehrenthal báró okos, tapintatos, valóban kitűnő államférfiúi kijelentései kedvező hatással lesznek az európai közvéleményre, s megnyugtatóan hatnak azokra az európai hatalmasságokra is, melyek most még bizonyos animozitással nézik az annexió által teremtett új helyzetet.

Igen becses az expozének főleg az a része — és ez domborodik ki a legvilágosabban — mely Törökországgal szemben tisztázza a mi külpolitikánkat, s mely valósággal meggyőzheti a török birodalmat arról, hogy vele szemben a legtisztább jóakarattal, sőt a legszívesebb barátság vezette a magyar-osztrák hatalmat minden őt érdeklő cselekvésében.

Bosznia és Hercegovina annexiójának okait, valamint a magyar-osztrák haderőnek a Szandzsákból való visszavonását és ennek becsületes, Törökországgal szemben lojális intenciót, a külügyminiszter körülbelül ugy ismerteti, amit mi már kifejtettük ennek a két eseménynek természetét. Hozzáteszi, hogy részünkről igazán nagy mérsékletre vall, hogy csak most fogunk hozzá a berlini szerződés által létesített állapot természetes kialakításához és most is csak a kényszerítő körülmények közt.

Igen világosan fejt ki az expozé, hogy az annexió valóban csak a berlini szerződés által megállapított

cél érdekében történt és a magyar-osztrák monarchia egyenesen a berlini szerződés szellemében járt el.

Törökországgal szemben szükségessé vált ugy a megszállott tartományokaf, mint a Szandzsákat illetően világosságot hozni a viszonyokba, mert clara pacts — boni amicia.

Aehrenthal igen markánsul imígyen jellemzi a mi keleti politikánkat:

„Egyszóval keleti politikánkban ezentul európai álláspontra fogunk helyezkedni, s törekedni fogunk arra, hogy a hatalmak közötti egyetértés fentartásához minden erőnkől hozzájáruljunk. Ha ez várakozásunk ellenére nem tarthatóan elérhető. akkor most már van lehetőség arra, hogy ha rákényszerítenek, a mi külön magyar-osztrák álláspontunkra visszavonulhassunk.“

Az expozé különösen törekszik arra, hogy főkép Törökországgal szemben bizonyítsa jóakaróan barátságos és lojális magatartásunkat. Erre irányul az a passzus is, mely kifejti, hogy az annexióval és a Szandzsákból való kivonulással két közfelkelő célt akarunk elérni: érdekeink megvédését és annak a veszélynek elhárítását, hogy a török ügyekbe belevonatván, a barátságos jóakarattal és a szigorú be nem avatkozás politikai útjáról letereltessünk.

Az expozé azután megelégedéssel konstatalja, hogy az összes nagyhatalmakkal a legjobb viszonyban vagyunk. Hangsúlyozza, hogy a hármas szövetség szilárdul ragaszkodik a béke fentartásához és hogy a Balkánra vonatkozóan Olasz- és Oroszországgal teljesen egyező felfogás uralkodik.

Mindez a mostani körülmények közt, mikor lázas izgalomban várja az európai közhangulat az események fejlődését — kétségtelenül megnyugtató hatást tehet.

Megemlékezik az expozé Bulgária függetlenítésének kérdéséről is. Röviden, de értetően. Ez a függetlenítés megfelel annak a tényleges állásnak, melyet Bulgária az összes nagyhatalmak jóakarattól támogatva régóta biztosítani tudott magának.

Bulgáriaelőretörő fejlődését mindig rokonszenvvel kísértük. Ily rokonszenv kíséri függetlenné nyilvánítását is. E függetlenség elismerése a balkáni béke érdekében

lévén szükséges, a külügyminiszter lépéseket is tett már az elismertetés iránt több kabinetnél.

Az expozé egészben véve alkalmas arra, hogy most európa-szerte észlelhető izgalmakat lecsendesítse, s lényegesen hozzájárul ahhoz, hogy ne támadjanak olyan bonyodalmak, melyek akadályozhatnák a békességes kibontakozást.

A magyar delegáció megalakulása.

Kaposvár, október 10.

Szerdán délelőtt tíz órakor tartotta alakuló ülését a magyar delegáció. Az ülésen körülbelül harminc magyar delegátus, a kormány részéről *Wekerle* miniszterelnök és *Jekelfalussy* honvédelmi miniszter, továbbá *Schönaich*, *Burián* és *Aehrenthal* báró közös miniszterek és *Montecuccoli* gróf tengerészeti parancsnok jelentek meg.

Bohus Zsigmond báró korelnök megnyitván az ülést, *Szász* Zsombor körjegyző főlvasta a delegációhoz érkezett átiratokat: a képviselőház és a főrendiház átiratait a delegátusok választásáról s a képviselőház elnökének jelentését, hogy *Teleki* Arvéd gróf a delegáció rendes, *Lázár* Pál pedig a delegáció póttagjáról lemondott. *Teleki* helyébe a póttagok közül *Szász* Zsombor lépett.

Az átiratok fölolvastása után egyhangúlag megválasztották a delegáció elnökévé *Zichy* Tivadar grófot, alelnökévé *Barabás* Bélát, jegyzőivé pedig *Zboray* Miklóst, *Semsey* László grófot és *Edelshaim-Gyulay* Lipót grófot.

Zichy Tivadar gróf elfoglalván az elnöki széket, üdvözli a delegáció tagjait, majd fölolvasták ezután a közös miniszterek átiratait.

Az albizottságokat választották meg ezek után. Ugyanazok lettek az albizottságok tagjai, akiket az előterjesztésben jelöltek.

Az elnök felhatalmazást kért és kapott a legközelebbi ülés összehívására. Az ülés tizenegy órakor végződött.

Déli egy órakor fogadta a király az osztrák delegációt, két órakor pedig a magyar

delegátusokat a budai várpalotában. *Schönaich*, *Burián* és *Aehrenthal* közös minisztereken és *Montecuccoli* gróf tengerészeti parancsnokon kívül *Wekerle* miniszterelnök, *Esterházy* Alajos herceg, *Paar* Alajos gróf és *Fejérváry* Géza báró testőrkapitányok és *Apponyi* Sándor gróf főkamaramester is jelen volt a fogadásnál.

A magyar delegáció nevében *Zichy* Tivadar gróf elnök a következő beszédet intézte a királyhoz:

Császári és apostoli királyi felség! Legkegyelmesebb urunk! A közös ügyek tárgyalására kiküldött országos bizottság hódoló tisztelettel járul felséged magas színe elé, szíve mélyéből adva hálát az egek urának, hogy meghallgatta a tavalyi aggályteljes napokban a nemzet leghőbb imáját és megengedte, hogy ime, ismét magyar földön ép egészségben és viruló friss erőben üdvözölheteli szeretett királyát. Felséged Bosznia és Hercegovinának alkotmányos autonómiát adandó, tekintettel azokra az ősi kötelezettségekre, amelyek dícső elődei a magyar trónon ezekhez a tartományokhoz fűzték, legmagasabb elhatározásából kiterjesztette szuverén jogait és uralmat Boszniára és Hercegovinára. Nem tartozik ugyan hatáskörünkbe e kérdés érdemével foglalkozni, de érezzük és tudjuk, hogy a közönségi költségek megállapításánál mily felelősség háramlik bizottságunkra a főnforgó körülmények között. Ennek következtében fokozott figyelemmel fogjuk tárgyalni a közös miniszterek előterjesztéseit, szem előtt tartva a helyzet komolyságát, a trón és a haza javát és biztonságát. Reméljük és óhajtuk, hogy megállapodásaink háborítatlan összehangzhatnának a birodalmi tanácsból kiküldött bizottság határozataival és hogy párhuzamos munkálkodásunk semmiféle félreértés és nézetkülönbség által sem lesz zavarára. Felséged áldásteljes uralkodásának két nemes célja volt mindig: a kül- és belbéké fenntartása és népei boldogítása. Adja a Mindenható, hogy felséged ez atyai gondoskodását még az évek hosszú során át folytathassa és hogy még soká, igen soká láthassuk felségedet e fényes trónon, mely iránt egész odaadással ragaszkodik mindig hí magyar nemzete. Az isten áldja és tartsa szeretett koronás királyunkat! (Éljen!)

Az elnök szavaira a király így válaszolt: Személyemhez való hí ragaszkodásuk biztositása, melyet az imént kifejezésre jut-

tattak, élénk meglepedéssel és meleg köszönettel tölt el.

A delegációk összejövetele ezúttal egybeesik egy, monarchiám jelenlegi birtokállományának biztosítását jelentő eseménynek, amelyben a kstelék, mely Boszniát és Hercegovinát harminc év óta azzal egybekapcsolja, földhutatlaná vált.

Kormányomnak szakadatlan és eredményes igyekezete ezen országokban oly örvendet s kulturális haladásra vezetett, hogy immár a lakosság az országos ügyek intézésénél való közreműködésbe haszonnal vonható be és a szükségleteinek megfelelő alkotmányos intézmények létesítése megkezdhető. Ez azonban csak az esetben lehetséges, ha a tényleges helyzetnek megfelelőleg a két ország részére világos és félremagyarázhatatlan jogállapot alkottatik. A jelen körülmények közt csak ily módon biztosítható ott az állandóság, amely európai érdekeknek van előszerve.

Csapataimnak a novibazári szandzsákból való visszahívása egyben megdönthetetlen bizonyíték arra, hogy politikánk nem törekszik a jelenlegi birtokállományon tulmenő területi szerzeményekre. Remélhető, hogy ezen. Törökország javára történt lemondás *Konstantinápolyban* barátságos méltányolásra fog találni és jövő viszonyainknak hasznára fog válni.

A további fejleményeket a török birodalomban azon mélyreható átalakulás után, mely ott végbement, az ezen állam konszolidációjára és erősödésére, valamint az utóbbi években a zavargások alatt szenvedett területek állandó pacifikálására irányuló legjobb kívánatainkkal kísérik.

A hatalmak, mindannyian békés szándékkal eltelve, azon nehézségeket, amelyekből az általános európai helyzet még nem mentes, kölcsönös egyetértésben enyhíteni és megszüntetni igyekeznek.

Hála a Németországgal és Olaszországgal való szövetségünknek és a többi hatalmakhoz való barátságos viszonyunknak, Magyarország-Ausztria kiválóan képes a béke fenntartásában közreműködni. Ezen földadát, amely a monarchia helyzetének Európában, valamint tradícióinak megfelelő, csak az esetben tudja a monarchia hatályosan teljesíteni, ha hatalmas és ha készenlébnn áll

T A R G A.

A magyar ifjakhoz.

(1908. október 6.)

Írta: NAGY LAJOS.

Hallottatok-e, hogy miről regél a suttagó szellő a sudár erdők levelei közt? — Hogy volt egy nemzet szabad és hatalmas, mint a bérci sas és századokon át úgy állt a nagy Európa közepén, mint a hegy a sivatagban. Szélvész, ha szántott, ő utjába állt, vihar, ha támadt, ő törte meg. Aztán ármányosan befönték ezt a nemzetet, megtépték sastollait és nyomoruságos kalickába akarták tenni. És akkor, egyszerre talpra állt a nemzet, mint midőn a sas megrázza szárnyát, hogy elkergesse az éhes hollókat...

Hallottatok-e, hogy miről süvölt a pusztai szél, mely a csatatér fűszálait borzogatja? — Hogy volt egy nemzet, mely, mikor a zsarnok ráuszította csordáit, úgy termette a hősokeket, mint a mező a fűszálat, mert olyan nemzet volt, hogy a poklokkal is megharcolt, ha orvul támadták reá.

És hallottatok-e, hogy miről zúg a földühödött orkan, mely éjfélenként a sírok keresztjeit döntögeti? — Hogy volt egy nemzet, melyek java, virága a legszentebb harc után hóhér kezétől vértett el.

Allottam a susogó erdőn, hallgattam a büszke dalt a sasnemzetről.

Allottam a pusztá közepén, hallgattam a hősi regét a legdicsebb küzdelemről.

S lelkem bejárja a vesztő helyeket s állok most a sírok tetején s hallgatom a panaszos éneket a szomorú végről.

A szabadságért küzdöttek ők és a szabadság elkísérte őket a sirba, a temetőbe — ott a magyar szabadság

Riadó kürt szava és halotti harangszó — ez a magyar szabadság dala.

Nemzeti színű zászló s gyászfekete fátyol — ez a magyar szabadság lobogója. Örömrivalgás és temetési ének — ez a magyar szabadság ünnepe.

Fátyolt a multra, ez a jelszó máma. Felejtjük el, hogy volt egy nemzet, mely nem tudott rabszolgája lenni annak a népek, melyet századokon át ő védett meg a pusztulástól, nem tudott rabszolgája lenni, hanem Isten és emberek előtt igazságos küzdelmet kezdett: semmi másért, csak az életért, mert élet volt neki a szabadság és a szabadság nélkül nem kellett neki az élet.

Felejtjük el, hogy ebben a küzdelemben, melynél igazságosabbat, fenségesebbet nem jegyzett fel még lapjaira a történet, a vadozó, mely az armányt segítette, földre teperte a jogaért küzdő nemzetet. És óh, felejtjük el, hogy a letipró ellenség a fegyverrel, mit a nemzet kezéből kicsavart, a védtel neket kezdette gyilkolni s felejtjük el, hogy azután a szabadságért küzdők legdicsebbjeit akasztófaival büntették, mint mivel büntetik a legutolsó lator bitangot. És felejtjük el, hogy ez a nemzet mi voltunk

Fátyolt reá, hisz az a fátyol oly

szépen eltakar mindent, aminek emlékére kell, hogy felháborodva dobbanjon meg a honfiszív, kell, hogy öklöbe szoruljon a kéz, mert gyalázatos látvány az, mikor ebek marcangolják a haldokló oroszlánt.

Nem, mi emlékezünk! Emlékezünk s hallgatjuk a nagy idők lelkét, mely megtelíti lelkünket magasztos érzéssel, hívó bizalommal, buzgó kegyelettel s sziklaszilárd hitnek vaserősségével.

Nem, mi emlékezünk! Előttünk az októberi szél, amely az aradi tizenhárom sirja körül támad, meglebegetti azt a fátyolt, kitakarja a sebeket, melyekre az átkos közönyösség szövögeti hamuszemfedelét. Az októberi szél sugallatára feldobban lelkünkben a visszhang: Mi nem felejtünk! Azt mondta egyike közületek a papnak — óh, hallhatatlan vértanui az eszméknek — aki a bitóhoz kísért:

»Mondja meg azoknak szent atyám, akiket illet, hogy én azt, amit tettem, halálom óráján sem bántam meg, hogy egyet sem tagadtam meg azon elvek közül, amelyért nemzetem annyi áldozattal és vérontással küzdött. Akiket illetett, mi meghallottuk, — mert nekünk üzentél akkor kitartást a küzdelemben, hűséget az elvben, halálmegvetést az igazság harcában.

Mi nem feledünk, mi emlékezünk mert:

Sok mindenre borulhat rá
A feledés fátyola,
De magyar, ha hőseinek
Golgotáját látja:
Megbocsátni tudhat az csak,
Elfeledni — soha.

Bizva abban, hogy önök kormányom kívánalmait, különösen a mi hadi erőmnek szárazon és vizen való fejlesztését illeti, ebben a szellemben fogják átvizsgálni és magukat hazafias belátás és áldozatkészség által vezéreltetni. szívből üdvözlöm önöket.

Wekerle miniszterelnök a delegáció új tagjait bemutatta a királynak, aki ezután azonnal visszavonult a termeibe.

Politikai hírek.

— **Kossuth Ferenc üdvözlése.** Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter a napok folyamán a következő üdvözlő táviratokat kapta:

Budapest. Az 1848-as és függetlenségi belvárosi asztaltársaság *Burgyán* Aladár diszelnök jelenlétében kegy-lettel megemlékezve a vértanúk emlékére, Nagyméltóságodnak, mint az országos függetlenségi és 48-as párt elnökének mély hódolatát és úgy Nagyméltóságodnak, mint a vezetése alatt álló párt összes tagjainak hű ragaszkodását nyilváníti. *Burgyán* Aladár diszelnök, *Huber* An'ál elnök, *Papp* Jenő tiszteletbeli elnök.

Perjámos. Mai értekezletünkről, mely a teljes 36 órás vasárnapi munkaszünet érdekében megtartott, őszinte hódolattal üdvözljük Nagyméltóságodat és kérjük méltányos támogatását. *A perjámosi kereskedelmi alkalmazottak.*

— **Bizalom a kormány iránt** A szegei II. kerületi függetlenségi kör Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszterhez a következő üdvözlő táviratot küldte: A szegei II. kerületi függetlenségi és 48-as kör Becsey Károly országos képviselő közreműködésével megtartott gyásznapon megragadja az alkalmat hogy Nagyméltóságod és a kormány iránt nemzetifőntartó nagy munkájában tántoríthatatlan hűségét tolmácsolja. Kovács István korelnök.

Az állandó választmány ülése.

Kaposvár, október 10.

Somogyvármegye törvényhatósági bizottságának november 2-án lesz az évnegyedes üsz közgyűlése, amelyre máris nagy számmal küldik a tárgyalásra előkészített ügyeiket a községek.

A novemberi közgyűlés ügyeinek javaslattal való ellátása céljából a vármegye állandó választmánya e hó 15-én délelőtt 9 órakor a vármegye székházának dísztermében ülést tart, amelyre most küldte szét a meghívókat Kacskovics Lajos alispán.

Az alispán ugyancsak most tette közzé a megyegyűlés elé kerülő ama ügyek sorozatát, amely a tárgyalásra elkészült. Eddig hatvannál több ügy várja a törvényhatóság elintézését. Ezek az ügyek jórészt községi ügyek, amelyek jóváhagyás céljából kerülnek a törvényhatóság elé.

A tárgysorozatban szerepel Somssich Andor törvényhatósági bizottsági tagnak lemondása az egyes albizottságokban viselt tisztségekről. Somssich Andor tevékeny,

buzgó tagja évek hosszú sora óta a törvényhatóságnak, amelyben a szava döntő sullyal bír. A törvényhatóság tehát nagy veszteséget szenved akkor, amikor ez a kiváló férfi visszavonul a megyei közélet teréről.

A novemberi közgyűlés elé Novák János bizottsági tag indítványt terjeszt be a bankkattel ügyében. Ez az indítvány nem sokat fog lendíteni az ország során már csak azért sem, mert hiszen a bankkattel megszünt.

Most kerül a megyegyűlés elé Kaposvár város pénzkezelési és számviteli új szabályzata is, valamint a villamóstelep módosított kezelési szabályrendelete is

Szervezési szabályrendeleteiket újalkották Gyöngyösmellék, Pettend, Szőrény és Zádor községek, amelyek most a vármegyétől kéri szabályrendeleteik jóváhagyását.

Igen sok segélykérvény és községi kérelem kerül még a törvényhatóság elé.

Somogyvármegye virilistái.

Kaposvár, október 10.

Most állították össze Somogyvármegye legtöbb adót fizető polgárainak névjegyzékét a jövő évre, hogy megállapítsák, kik lesznek a jövő évben virilis jogon tagjai Somogyvármegye törvényhatósági bizottságának.

A névjegyzék összeállítását és kiigazítását most eszközölte a vármegye igazoló választmánya, mely a héten tartott ülést. Az ülésen Kacskovics Lajos alispán elnöklé mellett jelen voltak: gróf Somssich László, Szabó Klmán, gróf Hoyos Miksa, Csorba Ede, Matolcsy József és Berger Samu dr. választmányi tagok és Krieger Ödön tb főjegyző előadó.

A választmány a jövő évi névjegyzéket az ideivel összehasonlítva törölt a névjegyzékből negyvenöt embert. Eszerint a tvhatósági bizottság virilis tagjai közül negyvenötén kimaradtak.

A névjegyzék végére 288.-nak Bajóti Ármin hosszufalui bérlő került 612 korona adóval.

A tiz legelső virilista összesen annyi adót fizet, hogy a névjegyzékbe való felvétel alapjául szolgáló adójuk mintegy negyedmillió korona. A legelső virilisták a következők:

gróf Hunyady József dr. Kéthely 67924-28 korona adóval,

gróf Széchényi Andor Pál Marczali 26027-92 koronával,

Jankovics Bésán Gyula Öreglak 23967-04 koronával,

gróf Zichy Béla Lengyeltóti 21184-65 koronával,

gróf Somssich Imre Hetes 18485-98 koronával,

gróf Jankovich Tivadar Szőlősgyőrök 18436-42 koronával,

gróf Festetic Kálmán Nemetlad 17780-32 koronával,

gróf Széchényi Bertalan Felsősegesd 15662-99 koronával,

baró Inkey József Ihárosberény 15150-53 koronával és

Satzger Géza Ádánd 13913-41 koronával.

Ez a tiz virilista fizeti a legtöbb adót, de a névjegyzékbe felvett többiek is tekin-

télyes összegű adót fizetnek, hogy Somogy a harmadik vagy negyedik legtöbb adót fizető vármegyéje az országnak.

A választmány a törvény rendelkezéséhez híven értesíti azokat, akik az idén virilisek voltak, de a jövő évi névjegyzékből kimaradtak.

A névjegyzéket 15 napig a vármegye kiadóhivatalában közszemlére teszik ki. Ez alatt az idő alatt mindenki megtekintheti és felszólalását a névjegyzék ellen megteheti. A tizenöt nap eltelté után a bíráló választmány összeül a felszólalások elbírálása céljából, azután pedig a törvényhatósági bizottság elé terjesztik a névjegyzéket.

Kaposvár város közgyűlése.

Kaposvár, október 10.

Kaposvár város képviselőtestülete e héten rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen Németh István polgármester elnökölt.

Hosszas vita után a közgyűlés elhatározta, hogy a szervezési szabályrendeletnek a számvevőségre vonatkozó részét módosítja és gazdasági előadói állást nyerne.

Az elfogadott indítvány szerinti a szabályrendelet így módosul:

»Kaposvár rt. város szervezési szabályrendeletének 37. §-ában foglaltak következőképpen módosítottak:

37. §.

Kaposvár rt. város pénzkezelése és számvitele Somogyvármegye törvényhatósága által az állami pénzkezelés rendelkezési szerint készitendő és a m. kir belügyminiszterium által jóváhagyandó pénzkezelési és számviteli szabályrendeletben foglaltak szerint teljesítettik.

I.

A városi számvevőség személyzetét képezik:

- főszámvevő;
- számvevő;
- alszámvevő.

II.

A városi pénztár és adóhivatal személyzetét képezik:

- pénztáros;
- pénztári ellenőr;
- segédpénztáros, a ki a pénztáros és ellenőr akadályoztatása esetén ezek rendszeres kelyettese;
- 4 végrehajtó.

Ugy a számvevőség mint a pénztári személyzet főnöke a főszámvevő.

1. A városi számvevőség pénztár és adóhivatal teendői a vármegye által készített számviteli és pénzkezelési szabályzatban vannak részletesen előírva, — s eljárnak mindazon ügyekben, melyek számviteli vagy pénzkezelési szakba vágók s mint ilyenek a polgármester által hozzájuk utaltatnak.

III.

A gazdasági előadó:

A gazdasági előadó az előjáróságnak tagja, a tanácsnak és képviselőtestületnek előadója.

A gazdasági előadó sem a számvevőség sem a pénztár személyzetéhez nem tartozik, ténykedése feletti felügyeletet a polgármester gyakorolja.

MIT IGYUNK?

hogyan egészségünket megóvjuk, mert csakis a természetes szénsavas ásványvíz erre a legbiztosabb óvó-szer.

Minden külföldit fölül-mul hazánk természetes szénsavas-vizek királya:

égést rögtön megszünteti, páratlan étvágygerjesztő, használata valódi áldás gyomor-bajosoknak.

a mohai **ÁGNES-Forrás.**

Milleniumi nagy éremmel kitüntetve. Kitünő asztali, bor- és gyógyvíz, a gyomor-

bajosoknak.

Kedvelt borvíz! Olosóbb a szódavíznél! Mindenütt kapható!

Főraktár: Honig & Veinberger uraknál Kaposvár.

Ugykörébe tartoznak az összes gazdasági ügyek elintézése, a tanácsnál és képviselőtestületnél azok előadása; a város épületeinek és mindennemű javainak felügyelete, rendben tartása.

Az ingó és ingatlan leltárak vezetése. A város tulajdonát képező épületek, földek stb. bérbeadása ezekre vonatkozó nyilvántartás vezetése. A városi épületek és javakra vonatkozó tűzbiztosításokról nyilvántartás vezetése. Eszközlő és aláírja a megrendeléseket, vezeti a megrendelési könyvet. Őrzi és kiadja az írószert és egyéb irodai szükségleteket.

A város részére eszközözendő szállítókra vonatkozó arlejtéseket kihirdeti s általában eljár a városi vagyonkezelést érdeklő mindazon ügyekben, melyek a polgármester által hozzá utaltatnak.

Ugy a számvevőségi, mint a pénztári és gazdasági előadói állásoknál az állam-számviteltani állam vizsga meg ívántatik.

Somogyi jegyzők gyűlése.

Kaposvár, október 10.

A héten Somogyvármegye jegyzői egylete a vármegyeház disztermében rendes közgyűlést tartott, amelyen Brüller János ságvári jegyző elnökölt. A közgyűlésen megjelent Kacs Kovits Lajos alispán, Andorka Elek dr. tiszti főügyész és Papp Kálmán arvaszéki ülnökön kívül mintegy 50—60 jegyző.

Az elnöki jelentés tudomásul vétele után elhatározták, hogy Andrássy Gyula gróf belügyminiszternek és Hadik János gróf belügyi államtitkárnak köszönő iratot küldenek, amiért a Magyar Gazdaasszonyok Egyesületének árvaházánál száz jegyzői árvaleány és jegyző leánya részére helyet létesített.

Vasvármegye átiratával kapcsolatosan elhatározták, hogy feliratban kéri a jegyzői fizetések rendezését olyanformán, hogy a minimális fizetés a jegyzőnél 2400 koron, a segédjegyzőnél 1600 korona legyen.

Kéri azonkívül több segédjegyzői állás rendszeresítését, szolgálati pragmatika és új fegyelmi törvény alkotását.

Egységes új nyugdíjtervezet előkészítésére bizottságot küldtek ki.

Elhatározták, hogy előterjesztést tesznek a belügyminiszternek, hogy a katonabeszállásolási pótdát ne utólag, hanem mindig a folyó évre vessék ki.

A kaposvári Kossuth-szoborra a jegyzőegylet alap hiányában nem adakozik, hanem kötelességévé teszi a jegyzőknek, hogy a községekben gyűjtést eszközöljenek a Kaposváron létesítendő Kossuth szoborra.

Ismertettük már Andorka Elek dr. tiszti főügyésznek nagyjelentőségű indítványát, amelynek célja, hogy a vármegye területén a talált és az elhagyottak nyilvántartott gyermekek részére törvényhatósági árvaházat létesítsen.

A jegyzőegylet ezért az indítványért köszönetet szavazott egyhangulag a vármegye nemeslelkű főügyészének és ígéretet tett arra, hogy az árvaház létesítését minden rendelkezésre álló eszközzel támogatni fogja.

A közgyűlés déli fél egy órakor ért véget.

H I R E K.

Diszpenzerek Somogyban.

Kaposvár, október 10.

Az egész vármegye legnemesebb, legközhazsnubb, legáldásosabb intézménye kezdi meg működését városunkban a jövő hónap elsején Megnyílik Kaposváron a diszpenzer, amelynek feladata, hogy a tüdővész beteget gyógyítsa, orvossággal ellása élelmiszertel segítse, életmódjára vigyázzon és a nép között ismertesse a tuberkulózis elleni védekezés különféle módjait.

Ennek az intézménynek különösen nagy jelentősége van vármegyénkben, amely tudvalevőleg egyike a legelsőknek az országban a tüdővésszel fertőzött vármegyék között.

Azok a nemeslelkű emberek — élükön a vármegye tiszti főorvosa: Szaplonczay Manó dr. királyi tanácsos — akik ezt a nemes mozgalmat megindították, éppen ettől a szomorú elsőstől akarták megszabadítani Somogyvármegyét. Ővék az érdem, hogy a nemes mozgalmak immár eredményeként elsején megnyílik a diszpenzer.

A tüdővész ellen védekező somogyi szövetség központi bizottsága október 31-én délelőtt 11 órakor gyűlést tart a vármegyeházán. A gyűlésen az alapszabályok kerülnek tárgyalás alá, majd a járási bizottságok megalakulásáról tesznek jelentést.

A gyűlés legjelentősebb pontja annak bejelentése lesz, hogy a kaposvári diszpenzer másnap, október elsején nyílik meg.

A diszpenzer céljaira a belügyminiszter 5000 koronát adott és ennyi segélyt minden évre biztosított. Ez a segély tette lehetővé, hogy a választmány kibérelte a Rózsa-utca 4. számú házat, amelyet most rendeznek be a diszpenzer céljaira. Lesz a házban megfelelő helyiség várótermeknek, rendelésosztáknak és laboratoriumnak, amelynek felszerelése már folyik.

A diszpenzerben minden hétfőn szerdán és szombaton délután 2-től 5-ig lesz rendelés, amikor díjtalanul vizsgálnak meg mindenkit a diszpenzer orvosai és ha beteg, úgy a betegápolási alap terhére ingyen kap gyógyszert sőt a nagyon szegény tüdővész-es élelmiszert is kap, mert a jó táplálkozás a legjobb orvosság a tüdővész ellen.

A kaposvári diszpenzeren kívül rövidesen még négy diszpenzert állítanak fel és pedig Szigetváron, Barcsan, Csurgón és Marczaliban.

Tanoncotthon Kaposváron.

Kaposvár, október 10.

A kaposvári kereskedő és iparos-tanoncok részére a helybeli tanítóság kezdeményezésére a város olyan intézményt létesít, aminek a munkásképzés szempontjából messze kiható jelentősége van.

A tanonciskola buzgó vezetői indították meg a mozgalmat, amelynek célja, hogy Kaposváron tanoncotthont létesítsenek.

Ebben az otthonban a tanoncoknak alkalmat adnak hasznos ismeretek szerzésére, tudásuk kibővítésére, nemes szórakozásokra és minden eszközzel odahatnak, hogy a tanoncok hazafias érzését fejlesszék, megszilárdítsák. Célja továbbá ennek az, hogy a szegénysorsu tanoncokat segélyben részesítsék.

A tanoncotthonban vasárnap délutánként felolvasásokat, ünnepeket tartanak, amelyeken lélekemésítő, ismeretterjesztő előadások lesznek.

A mozgalom megindítója a városházhoz fordultak, hogy az otthon céljaira engedje át a Telekv-utcán levő régi tűzoltóaktanyát. A képviselőtestület belátta, hogy a tanoncotthon felállítását a tanoncok nevelésére mily óriási fontosságú és nemcsak a helyiséget engedte át, de a legszükségesebb butorzatról is gondoskodik.

A tanoncotthont most rendezik be, úgy hogy azt a jövő héten már meg is nyitják.

Lesz az otthonnak könyvtára is, melynek már is szép számú könyve van, de amelynek gyarapításán az inasiskola oktatói fáradoznak.

Amint az otthon megnyílik, az inasokból énekkart szerveznek, amelyet aztán Gyulay István állami tanító vezet majd.

— A vértanuk napja Kaposváron. Az aradi gyásznapi évfordulóján a magyar nemzet évről-évre hazafias kegyelettel emlékezik meg arról a tizenhárom hősről, akiket bi-

tóra hurcolt ezen a napon az osztrák hóhéruuralom. Kaposvár népe is megtartotta a gyásznapot, a középületekre gyászlobogót tűztek és az iskolákban szünetelt a tanítás, hanem ahelyett gyászünnepek voltak. A plebánia-templomban gyászmise volt, amelyet Zimmert József dr. plebános celebrált fényes segédlettel. Megjelent az istentiszteleten a vármegye tisztikara élén Plachner Sándor főjegyzővel, a város tisztikara Németh István polgármester vezetésével, a kir. bíróság tagjai Perczel Ákos táblabíróval, a pénzügyigazgatóság Vécsey Róbert h. pénzügyigazgatóval, a posta- és táviróhivatal Szabó Árpád postafőnökkel, továbbá a tanintézetek tanárai, tanítói és növendékei — Gyásztisztelet volt az izr. templomban is, ahol a várost Kovács Soma tanácsos és Izsák Lajos első számvevő képviselte.

— **Uj gazdasági egylet Somogyban.**

A nemesvidi gazdák elhatározták, hogy a községükben gazdasági egyesületet alakítsanak. Az alakulás megtörtént és most be-terjesztették a vármegyéhez alapszabályait, amelyet a vármegye partolólólag küld a belügyminiszterhez.

— **A városi levéltár rendezése.**

Németh Ignác ügyvéd, Kaposvár város volt polgármestere most szándékozik elkészíteni Somogyvármegye és Kaposvár város monografiáját. Mivel a nagy munka elkészítése a mellett, hogy sok időt és tenger munkát igényel, még tekintélyes pénzébe is kerül az egykor oly népszerű volt polgármesternek, Németh Ignác kérvényt nyújtott be a város képviselőtestületéhez, kérvén, hogy nagy munkája elkészítésében a város 1500 korona segéllyel támogassa. A volt polgármester ezért kötelezi magát, hogy a város levéltárát teljesen rendezni fogja.

— **Szemle a csendőrségnél.**

Matekovic Lajos csendőralezredes-helyettes, kerületi parancsnok szemlét tartott a kaposvári csendőrségnél és a látottak fölött teljes meglegedését fejezte ki.

— **Vizvár veszedelme.**

A somogy megyei Vizvár község felterjesztést intézett az alispánhoz, mert a Drava folyó horvátországi partjának szabályozásával a község területét nagy veszedelem fenyegeti. Kacs Kovits Lajos alispán a kereskedelemügyi miniszterhez fordult és kérte, hogy védje meg a vizváriak földjeit. Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter erre utasította az eszaki folyam-mérnökséget, hogy a vizvári Dravapart védgátjáról csináljon terveket, amelyekkel a vizváriak védve legyenek a Dravától.

— **Városi kölcsönkötvények.**

Érdekes és megvalósulás esetén a városok helyzetén nagyot könnyítő tervet küldött Kaposvár városához Nagyvárad törvényhatósága. Nagyvárad átirata, amelyet partolólólag küldött meg városunknak, azt mutatja ki, hogy a nehéz helyzetben szynlódó városoknak szükséges kölcsönöket legcélszerűbben városi kölcsönkötvények kibocsátásával lehet megszerezni. A városi tanács legközelebb foglalkozik az átirattal és kétségkívül hasonló föllíratot küld majd a belügyminiszterhez.

— **Anyakönyvvezető kinevezés.**

Kapotsfy Jenő alispán Plánder József somogy-szobbi segédjegyzőt a somogy-szobbi állami anyakönyvi kerületbe teljes hatáskörű anyakönyvvezető-helyettesévé nevezte ki.

— **Katonai utóállítás.**

A Szarvas-vendéglőben katonai utóállítás volt, amelyen jelen voltak: a vármegye részéről Krieger Ödön tb. főjegyző és Szaplonczay Manó dr. kir. tanácsos, tiszti főorvos, a honvédség részéről Porubka Károly őrnagy és Gara József dr. ezredorvos, a közös hadseregtől Kallivóda őrnagy és Hammerschmied dr. ezredorvos. Megvizsgáltak 118 hadkötelet, akik közül 54 bevált. Megvizsgáltak még 66 férfirokont.

— **Kaposvár egészségügye.**

Polányi Lajos dr. városi főorvos jelentése szerint — szeptember hónapban kielégítő volt.

Szörvanyosan csak a vörheny fordult elő 32 esetben és a hagymáz 12 esetben. A múlt hónapban megtartott újraoltások alkalmával 1185 gyermekeket oltottak be.

— **Az altisztből lett hivatalnokok nyugdíja.** A honvédelmi miniszter ma leiratot intézett Somogyvármegye közönségéhez az altisztből lett hivatalnokok ügyében. A miniszter meghagyja, hogy ezeknek a hivatalnokoknak nyugdíjazásáról figyelembe kell venni a katonaságnál töltött időt is, mert, ha állami szolgálatból valaki a törvényhatósághoz lép át, ennek nyugdíjába betudandó az állammal töltött idő is és a katonáskodás szintén államszolgálat, tehát az igazolványos altisztekből lett megyei hivatalnokok nyugdíjába a katonaságnál töltött ideje is betudandó.

— **Áthelyezett vásár.** A kereskedelemügyi miniszter megengedte, hogy Merye községben az országos vásárt november 2-án helyett 3-án tartsák meg.

Törvényszék.

Esküdtszéki főtárgyalások.

A kaposvári kir. törvényszék esküdtszéki bírósága ezen a héten tartotta meg októberi főtárgyalásokat.

Hétfőn volt az első főtárgyalás, amikor a vádlottak padján *Sabján György* 20 éves fiú ült, akit rablással vádolt az ügyészség, mert ez évi majus 14-én este Csurgón részeg fejjel elvette Adorján János 76 éves berzencei péknek az óráját. Több tanu azt vallotta ugyan, hogy a vádlott erőszakkal vette el az öreg óráját, de a vallomások nem mindenben egyeztek meg, a vádlott azonban azt állította, hogy az öreg elejtette az óráját és ő csak a földről vette fel. *Schlachta Jenő* kir. alügyész rablásban kérte büntetésnek kimondani a vádlottat, míg *Pete Márton* dr. védő beszédében azt bizonyította, hogy a vádlott lopásban bűnös. Az esküdtek lopásban mondták ki bűnösnek Sabjánt, akit 3 hónapi fegyházra ítélték.

Kedden az esküdtszéki bíróság egy öreg drótostót felett ítélezett. *Mihelecz Flóris* drótostót bement Balatinecz István labodi korcsmájába, ahol hitelbe kért palinkát és ételt. Mivel pedig a korcsmárosné megtagadta a kérelem teljesítését, a vén ember felgyújtotta a korcsmárosné jégvermét. Gyújtogatás miatt indult meg az öreg ellen a büntető eljárás, amelynek során letartóztatták, majd vizsgálati fogságba került. Ebben az ügyben ma tartott főtárgyalást az esküdtszéki bíróság Kisfaludy Ákos táblabíró elnöklésével. Az esküdtek gyújtogatásban mondták ki bűnösnek a vádlottat, akit a

bíróság az enyhítő körülmények figyelembe vételével hat hónapi börtönre ítélte, amiből a vizsgálati fogsággal 3 és fél hónapot kitöltöttek vettek.

Szerdán szándékos emberöléssel vádolva állott az esküdtszék előtt *Baranyai József* gigei polgár. *Baranyai József* házasságban élt egy asszonnyal, akit el akart tőle csábítani *Pető József*. A két férfi emiatt összeszólközött egymással. A veszekedés verekedéssé fajult, miközben *Baranyai* egy késsel úgy megszúrta *Petőt*, hogy az behalt a sebébe. *Baranyai* fölött ma ítélezett az esküdtszéki bíróság Kisfaludy Ákos táblabíró elnöklésével. *Kulin Sándor* kir. ügyész közvádó szándékos emberölésben kérte büntetésnek kimondani a vádlottat, míg dr. *Szónyi Hugó* védőügyvéd halált okozó súlyos testisértést látott fennforogni. Az esküdtek erős felindulásban elkövetett halált okozó súlyos testi sértésben mondták ki bűnösnek *Baranyait*, akit a bíróság két és fél évi fegyházra ítélte.

Főszerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Rusa Ernő.

A szerkesztésért felelős:

Dr. Pete Márton.

HAGELMAN KÁROLY

könyv-, papir-, író- és rajzszerkereskedése,
 == könyvnyomdája és könyvkötészete ==

Kaposváron,

Fő-üzlet: Széchenyi-tér. — Fiók-üzlet: Főgimnázium átellenében.

Somogyvármegye legnagyobb

== TANKÖNYV- ==

KERESKEDÉSE,

ahol mindennemű
 iskolai cikkek kaphatók.

NAGY LAJOS

SZIJGYÁRTÓ, NYERGES ÉS BŐRÖNDŐS
KAPOSVÁR, Erzsébet-ut 12. szám. (Piac-tér.)

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives figyelmébe ajánlani elsőrendű

szijgyártó, nyerges és bőröndös üzletemet, melyet helyben, Erzsébet-ut 12. szám alatt (Piac-tér), nyitottam és a mai kor igényeinek minden tekintetben megfelelően rendeztem be.

Raktáron tartok kocsiszó, lovagló és istálló felszereléseket, ugyancsak bőrönd, vadászati és bőr-díszmű árukat.

Megrendeléseket és javításokat pontosan készítek.

100,000 db.
készlet.

Szegfű és Rózsa!

100,000 db.
készlet.

Skorka János rózsa- és szegfűteleptulajdonos ajánl direkt külföldi országokból beszerzett

óriás virágú Rem-szegfűket és nyakba nemesített Bokor-rózsákat.

E nagy készlet miatt egyideig 30 százalékot engedélyezek. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Több díjjal kitüntetett nagy virágkötészetemben mindenféle csokrok, koszorúk mélyen leszállított áron készíttetnek.

Tenyésztő telepemről vágott virágjaimat és begyökeresedett cserépekben nyílt rózsákat, szegfűket, jácintokat a legolcsóbb napi áron szállítom.

Sok nemesfajú szegfűmagjaimról szóló név-árlappal készséggel szolgállok.

SKORKA JÁNOS

5 hold rózsa és szegfűtelepe B-SZARVASON.

RÓZSA JÁNOS

vegyészeti ruhatisztító, plissirozó, ágytolltisztító és gőzműfestő gyára
KAPOSVÁR, Fő-utca 31. sz., saját hazában.

Ajánlja a legújabb gépekkel felszerelt
plissirozó, guvrirozó, vegyészeti
ruhatisztító és gőzműfestő gyárát,
mely legújabban

ágytolltisztító géppel

bővített ki. — Ezen közegészségügyi és tisztasági szempontból felette megbecsülhetetlen eljárást melegen ajánljuk házi-asszonyok, intézetek és kórházak figyelmébe.

Tisztítás folytán a toll 100 százalékkal növekedik.

Előzetes bejelentés után a toll tisztítása meg is várható.

A legkapósabb

politikai

napilap

„AZ UJSÁG”

Főmunkatársak:

Herczeg Ferenc, Kenedi Géza,
Kóbor Tamás, Kozma Andor,
Mikszáth Kálmán.

Felelős szerkesztő: GAJÁRI ÖDÖN.

Társ szerkesztő: Dr. ÁGAI BÉLA.

Előfizetési árak:

Egész évre . . 28 K — f.

Fél évre . . . 14 K — f.

Negyedévre . . 7 K — f.

Egy hónapra . 2 K 40 f.

Hetenként ASSZONY és GYERMEK melléklet.

Megrendelési cím:

„AZ UJSÁG” kiadóhivatala
Budapest, Rákóczi-ut 54.

„AZ UJSÁG” OLVASÓTERME
a vidékről a fővárosba érkező előfizetőink rendelkezésére áll.

Félelem és bánatnak
a családi életben vége!

Egyetemes-világ-asszony védelem.

(Biztos!)

Saját érdekében kérjen 10 fillér levélbélyeg beküldése mellett prospektust és árjegyzéket.

Szétküldés titoktartás mellett:

BAUER JÓZSEF

kosmetikai, higiéniai-vegyi művek.

Főképviselet és szétküldési iroda:

WIEN, I., Sonnenfelsgasse 21.

Jutányos áron

felvételnek

hirdetések

a kiadóhivatalba.